

Scenariusz: Od problemu do projektu – Wprowadzenie do partycypacji społecznej

Ten warsztat został zaprojektowany, aby wyposażyć uczniów w praktyczne narzędzia i wiedzę niezbędną do świadomego wejścia w sferę **partycypacji społecznej**. Uczestnicy zidentyfikują kluczowe mechanizmy i nauczą się przekształcać problemy społeczne w konkretne plany projektów.

Cele Edukacyjne

Po zakończeniu warsztatów uczeń:

- Rozróżni i wskaże przykłady mechanizmów partycypacji społecznej, takich jak **budżet obywatelski, inicjatywa lokalna** czy **mały grant**.
- Wyjaśni, czym różnią się od siebie te mechanizmy.
- Zidentyfikuje problemy społeczne i zada kluczowe pytania na temat ich skali oraz wpływu.
- Dokona wstępnego planu projektu, przechodząc od **problemu** do **działania i rozwiązania**.
- Rozróżni rezultaty twarde i miękkie w projektach społecznych.
- Stworzy wstępny plan projektu, korzystając z listy kontrolnej.

Harmonogram Warsztatów (90 minut)

- (0-10 min) Powitanie i cele warsztatów: Wprowadzenie, wyjaśnienie roli obywatelskiej aktywności.
- (10-25 min) Moduł 1: Drogi działania – narzędzia partycypacji. Prezentacja i dyskusja.
- (25-65 min) Moduł 2: Od problemu do projektu – Jak działać? Działanie grupowe z rotacją i wzajemną oceną.
- (65-85 min) Moduł 3: Twój plan na projekt! Warsztat praktyczny: tworzenie własnego projektu.
- (85-90 min) Podsumowanie i dalsze kroki.

Moduł 1: Drogi działania – narzędzia partycypacji (15/20 minut)

Nauczyciel prezentuje i wyjaśnia podstawowe mechanizmy realizacji projektów społecznych w Polsce. Uczniowie dowiedzą się, czym różnią się:

- **Mały grant (19a)**: zależy od uznania urzędu, kwota do 10 000 zł, czas realizacji do 90 dni.
- **Budżet obywatelski (BO)**: realizacja zależy od głosowania mieszkańców, środki zapewnia JST.
- **Inicjatywa lokalna (IL)**: zależy od uznania organu, wymaga wkładu mieszkańców, JST zapewnia wsparcie administracyjne.
- Inne formy, jak konsultacje społeczne i wolontariat.

Moduł 2: Od problemu do projektu – Jak działać? (40/45 minut)

Ćwiczenie: „Pytaj!” (30 min) Uczniowie dzielą się na trzyosobowe zespoły. Każdy zespół wybiera jeden problem społeczny, który jest dla nich istotny, a następnie, korzystając z pytań pomocniczych, szczegółowo go analizuje.

Pytania do dyskusji w grupach:

- **Jaki jest problem?**
- **Kogo dotyczy?**
- **Na jakim szczeblu można go rozwiązać?**
- **Jak liczna jest grupa interesantów?**
- **Jakie działanie może temu przeciwdziałać?**
- **Jaką zmianę zapewni projekt?**
-

Po 15 minutach pracy każdy członek zespołu przemieszcza się o jedną grupę w prawo (rotacja). Nowe zespoły otrzymują notatki od poprzedników i mają 15 minut na przeanalizowanie i ocenę zidentyfikowanego problemu. Ich zadaniem jest weryfikacja, czy problem został poprawnie zdefiniowany oraz czy pytania zostały wyczerpująco przeanalizowane.

Wzajemna ocena i dyskusja (10 min) Po rotacji każdy zespół ocenia wnioski z poprzedniej grupy i przygotowuje krótkie podsumowanie. Następnie, jeden przedstawiciel z każdej grupy prezentuje wnioski. Nauczyciel moderuje dyskusję, podkreślając znaczenie krytycznego myślenia w procesie definiowania problemu, co jest kluczową metakompetencją.

Moduł 3: Twój plan na projekt! (20/25 minut)

Warsztat praktyczny: „Pora na Twój draft projektu!” (15 min) Uczniowie wracają do swoich pierwotnych grup. Ich zadaniem jest teraz przekształcenie swojego problemu w konkretny plan projektu, korzystając z listy kontrolnej. Skupiają się na:

- **Zidentyfikowaniu problemu.**
- **Określeniu grupy docelowej.**
- **Wskazaniu, jakiego szczebla dotyczy problem.**
- **Uzasadnieniu wpływu działania na zmianę społeczną.**
- **Zastanowieniu się nad budżetem.**
- **Wypisaniu rezultatów (twardych i miękkich).**

Podsumowanie i prezentacja (5 min) Nauczyciel prosi kilka grup o krótkie przedstawienie swojego projektu, skupiając się na **problemie**, **działaniu** i **rozwiązaniu** oraz na wybranym narzędziu do jego realizacji.

Podsumowanie i dalsze kroki (5 minut)

Nauczyciel podsumowuje warsztat, podkreślając, że partycypacja społeczna to nie tylko udział w wyborach, ale przede wszystkim proaktywne rozwiązywanie problemów w swojej społeczności. Zidentyfikowanie problemu i stworzenie planu to pierwszy, kluczowy krok w stronę realnej zmiany. Zachęca uczniów do kontynuowania pracy nad swoimi projektami i poszukiwania możliwości angażowania się w życie publiczne.

Opracował: Dominik Parkitny